

Tradus și revizuit de IER (www.ier.ro)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA IOAN POP ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 52924/09)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

6 decembrie 2016

DEFINITIVĂ

06.03.2017

Hotărârea a rămas definitivă în temeiul art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În Cauza Ioan Pop și alții împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din

András Sajó, *președinte*,
Nona Tsotsoria,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Krzysztof Wojtyczek,
Iulia Motoc,
Gabriele Kucsko-Stadlmayer,
Marko Bošnjak, *judecători*,

și Marialena Tsirli, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu la 8 noiembrie 2016,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 52924/09 îndreptată împotriva României, prin care trei resortisanți ai acestui stat, domnul Ioan Pop („primul reclamant”), doamna Crina Pop („a doua reclamantă”) și domnul Răzvan-Claudiu Pop („al treilea reclamant”), au sesizat Curtea la 8 septembrie 2009, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamanților li s-a permis să-și reprezinte ei înșiși interesele în fața Curții. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamanții reproșau, în mod special, autorităților caracterul nelegal al privării de libertate a primilor doi reclamanți, ca și absența luării unor măsuri concrete în favoarea celui de al treilea reclamant, lăsat singur pe durata privării de libertate a primilor doi reclamanți.

4. La 12 martie 2013, capătul de cerere formulat de al treilea reclamant în temeiul art. 3 din Convenție, precum și capetele de cerere formulate de primii doi reclamanți, în temeiul art. 5 § 1 din Convenție au fost comunicate Guvernului, iar celelalte capete de cerere au fost declarate inadmisibile.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Cei trei reclamânți s-au născut în 1968, 1972 și, respectiv, în 1995 și au domiciliul la Gherla. Primii doi reclamânți sunt părinții celui de al treilea reclamant.

6. Printr-o sentință din 10 noiembrie 2006, Judecătoria Gherla („judecătoria”) a dispus evacuarea reclamânților din casa acestora, admitând o acțiune în revendicare a imobilului formulată de către terți. La 25 iunie 2007, un executor judecătoresc a somat reclamânții să părăsească locuința în termen de cinci zile. La 26 iunie 2007, acesta a cerut sprijinul organelor de poliție pentru punerea în executare a sentinței menționate anterior; executarea silită a fost programată pentru data de 4 iulie 2007.

A. Incidentul din 4 iulie 2007

7. La 4 iulie 2007, la ora 10.00, executorul judecătoresc s-a prezentat la domiciliul reclamânților, însoțit de un echipaj de intervenție al poliției, și a încercat să pună în executare sentința din 10 noiembrie 2006. Primul reclamant s-a opus evacuării. În acest scop, electricianul a împrejmuirea casei cu curent de 12 volți și se înarmase cu un topor și o bâtă.

8. La ora 11.00, agenții de poliție au cerut ajutorul companiei de electricitate pentru neutralizarea împrejmuirii. Au pătruns apoi în număr mare în curtea casei, l-au imobilizat pe primul reclamant la pământ, l-au încălțat și l-au dus la mașina poliției. O asistentă medicală i-a administrat un sedativ injectabil. A doua reclamantă și al treilea reclamant, care avea doisprezece ani, au asistat la întreaga operațiune.

9. Polițiștii i-au condus apoi pe primul reclamant și pe a doua reclamantă, cu mașina, la secția de poliție Gherla, unde au ajuns la ora 12.00.

10. La ora 17.30, un procuror din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Gherla („parchetul”) a dispus începerea urmăririi penale față de primul reclamant cu privire la următoarele trei învinuiri: nerespectarea hotărârilor judecătorești, ultraj și, de asemenea, ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea ordinii și liniștii publice.

11. La ora 21.00, prin ordonanța aceluiași procuror, reclamantul a fost reținut pentru 24 de ore, din care au fost deduse orele scurse de la sosirea sa la secția de poliție. În conformitate cu dispozițiile relevante ale Codului de procedură penală („CPP”), în vigoare la momentul faptelor, ordonanța procurorului era motivată prin enunțarea probelor și a indiciilor care susțineau faptele imputate reclamantului.

12. Între timp, a doua reclamantă rămăsese în secția de poliție Gherla, fără a da o declarație. Ea afirmă că a rămas acolo până la ora 21.00. Guvernul, la rândul său, susține că reclamanta a plecat de la secția de

poliție la 19.30.

13. Al treilea reclamant pretinde că a rămas singur, fără supravegherea unui adult, în timp ce părinții lui se aflau la secția de poliție. Guvernul susține dimpotrivă că persoana în cauză se afla sub supravegherea surorilor celei de a doua reclamante.

14. În urma incidentului din 4 iulie 2007, al treilea reclamant ar fi suferit de depresie. Prin două certificate medicale, din 12 și 29 august 2008, un psihiatru pediatru și un neurolog pediatru au atestat că al treilea reclamant a fost diagnosticat cu tulburări emoționale și balbism.

B. Procedura penală împotriva primului reclamant

15. Prin încheierea din 5 iulie 2007, judecătoria a dispus arestarea preventivă a reclamantului pentru o perioadă de șapte zile. Această hotărâre a fost pronunțată la ora 11.50 în prezența primului reclamant, care era asistat de un avocat numit din oficiu. Primul reclamant a fost pus în libertate la 11 iulie 2007.

16. La 6 iulie 2007, parchetul a audiat-o pe a doua reclamantă în calitate de făptuitor. Aceasta declară că îi fusese frică în timpul incidentului din 4 iulie 2007 și că îi ceruse în repetate rânduri primului reclamant să renunțe a se opune executării silite.

17. La 7 iulie 2007, parchetul a audiat mai mulți martori, între care C.M. și G.S.M., vecine ale reclamantilor, care asistaseră, din locuințele lor, la desfășurarea incidentului din 4 iulie 2007. C.M. a arătat, în special, că telefonase uneia dintre surorile celei de a doua reclamante să vină și să aibă grijă de al treilea reclamant. G.S.M. a declarat, printre altele, că unul dintre polițiști, întrebând despre soarta celui de al treilea reclamant, dăduse ordin să fie încredințat unei vecine. Aceasta a adăugat că fusese puternic marcată de faptul că copilul era lăsat singur și că trebuise să asiste la incident.

18. Prin rechizitoriul din 9 iulie 2007, parchetul l-a trimis pe primul reclamant în judecată pentru săvârșirea infracțiunilor de nerespectarea hotărârilor judecătorești, ultraj și ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea ordinii și liniștii publice. Parchetul a dispus neînceperea urmăririi penale față de a doua reclamantă, având în vedere că simpla sa prezență la locul incidentului nu putea fi considerată ca o opunere la executarea hotărârii din 10 noiembrie 2006.

19. Cauza a fost înregistrată pe rolul judecătoriei, care l-a audiat pe primul reclamant la 21 noiembrie 2007. Acesta a declarat, printre altele, că fiul său rămăsese singur în stradă după ce el și soția lui fuseseră conduși la secția de poliție și că *unul dintre polițiști a strigat că îl duce pe copil la casa*

copilului.

20. Instanța a audiat, de asemenea, mai mulți martori. La 5 mai 2008, l-a audiat pe M.I., care fusese prezent în timpul incidentului din 4 iulie 2007. M.I. a declarat că al treilea reclamant rămăsese, după plecarea părinților săi, la o vecină sau la membri ai familiei, dar nu poate preciza la cine (*copilul a rămas la o vecină, sau neamuri, nu știu dacă sunt neamuri*). La 9 aprilie 2008, judecătoria le-a audiat pe C.M. și pe G.S.M. C.M. a afirmat că al treilea reclamant rămăsese singur până seara și că ea telefonase unui membru al familiei copilului să vină să se ocupe de acesta. G.S.M., de asemenea, a spus că al treilea reclamant rămăsese singur pe stradă, fapt care o marcase puternic. Aceasta a adăugat că minorul se dusesse acasă la colegi de școală și că rămăsese acolo până la întoarcerea mamei sale.

21. Prin sentința din 23 aprilie 2008, judecătoria a condamnat reclamantul la o pedeapsă de șase ani și opt luni de închisoare. Luând în considerare în special declarațiile date de polițiști și de martori, o înregistrare video făcută de poliție cu ocazia intervenției din 4 iulie 2007 și certificatele medico-legale care atestau leziunile suferite atât de unul dintre polițiști, cât și de către primul reclamant, judecătoria a constatat că acesta din urmă își pregătise cu grijă rezistența la executarea unei hotărâri definitive și că amenințase și agresase mai mulți polițiști.

22. Primul reclamant a formulat apel împotriva acestei hotărâri. Prin decizia din 26 octombrie 2009, Tribunalul Cluj a redus pedeapsa la doi ani și opt luni de închisoare. Curtea de Apel Cluj („curtea de apel”), sesizată cu recurs de către primul reclamant, a confirmat această decizie prin hotărârea din 23 martie 2010.

C. Procedura penală împotriva polițiștilor

23. La o dată neprecizată, cei trei reclamanți au sesizat parchetul de pe lângă curtea de apel cu o plângere penală împotriva executorului judecătoresc, a polițiștilor și a asistentei medicale implicați în incidentul din 4 iulie 2007. Ei îi acuzau de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, de purtare abuzivă, de vătămare corporală și de distrugere. Susțineau, de asemenea, că primii doi reclamanți fuseseră lipsiți de libertate în mod ilegal pe 4 și 5 iulie 2007, astfel încât al treilea reclamant rămăsese singur, fără supravegherea unui adult.

24. Parchetul l-a audiat pe primul reclamant și pe agenții de poliție implicați în incident. Prin rezoluția din 26 martie 2008, confirmată prin rezoluția din 26 mai 2008, parchetul a dispus neînceperea urmăririi penale, considerând că polițiștii și asistenta acționaseră în legitimă apărare și că, în orice caz, al treilea reclamant nu fusese victima unei infracțiuni.

25. Reclamanții au contestat rezoluțiile de neîncepere a urmăririi penale în fața curții de apel și au solicitat trimiterea cauzei la parchet. Aceștia au afirmat, în special, că parchetul se rezumase la audierea primului reclamant și a executorului judecătoresc, și că era necesară examinarea elementelor de probă suplimentare.

26. În cadrul ședinței curții de apel din 7 octombrie 2008, avocata reclamanților a reiterat cererea de examinare a probelor suplimentare. Ea a susținut, în special, că existau martori care puteau atesta că îl văzuseră pe al treilea reclamant singur, în stradă, după incidentul în litigiu.

27. Prin sentința penală din 14 octombrie 2008, curtea de apel a confirmat rezoluțiile de neîncepere a urmăririi penale, statuând că intervenția polițiștilor fusese conform legii. Cu privire la lipsirea de libertate a primilor doi reclamanți, curtea de apel a arătat că aceștia fuseseră conduși la sediul poliției Gherla unde fuseseră reținuți în conformitate cu Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române („Legea nr. 218/2002”). În ceea ce privește susținerile celui de al treilea reclamant, pasajele din sentința penală a curții de apel sunt astfel redactate:

„Prin conducerea la sediul Poliției Municipiului Gherla, în data de 4 iulie 2007, a lui Pop Ioan și Pop Crina în vederea efectuării de cercetări referitoare la ultragiurea polițiștilor și lăsarea copilului soților Pop în satul Nima fără supravegherea părinților, nu s-a produs o punere în primejdie a vieții minorului sau o vătămare a integrității corporale a acestuia, neexistând vreo faptă de natură penală. Minorul a fost lăsat în grija sătenilor și tot în data de 4 iulie 2007, la interval de câteva ore, Pop Crina s-a reîntâlnit cu fiul acesteia și a continuat întreținerea și îngrijirea lui.”

28. În ceea ce privește critica reclamanților referitoare la insuficiența probelor, curtea de apel a explicat că parchetul nu putea să le administreze în faza actelor premergătoare. În ceea ce privește acuzațiile de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, de purtare abuzivă, de vătămare corporală și de distrugere formulate de reclamanți, curtea de apel a declarat că nu a fost începută urmărirea penală pentru că legitima apărare înlătura caracterul penal al faptelor.

29. Reclamanții au formulat recurs împotriva acestei sentințe și au reiterat motivele pe care le enunțaseră în contestarea rezoluțiilor de neîncepere a urmăririi penale.

30. Printr-o decizie din 16 martie 2009, Înalta Curte de Casație și Justiție („Înalta Curte”) a respins recursul. A confirmat că parchetul nu începuse urmărirea penală împotriva polițiștilor deoarece aceștia acționaseră în legitimă apărare și că, într-un astfel de caz, parchetul nu era obligat să strângă alte elemente de probă.

D. Acțiunea civilă în despăgubiri

31. La 19 noiembrie 2010, primul reclamant a sesizat Tribunalul Cluj cu o acțiune în despăgubiri îndreptată împotriva statului român. A solicitat despăgubiri în valoare de un milion de euro pentru suferințele și prejudiciile pe care estima că le cauzase familiei sale incidentul din 4 iulie 2007.

32. Printr-o sentință din 10 noiembrie 2011, tribunalul a respins acțiunea ca prescrisă.

33. Primul reclamant a formulat apel împotriva acestei sentințe, plângându-se de o încălcare a dreptului său la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenție. Printr-o decizie din 15 martie 2012, Curtea de Apel Cluj a admis în parte apelul. A respins excepția prescripției dreptului material la acțiune, însă, întemeindu-se pe decizia definitivă de condamnare a primului reclamant și pe înregistrarea video a incidentului din 4 iulie 2007, a considerat că acesta nu suferise niciun prejudiciu și că intervenția poliției fusese legală și justificată de comportamentul său agresiv.

34. Primul reclamant a formulat recurs. Prin decizia din 6 decembrie 2012, Înalta Curte a constatat nulitatea recursului pentru lipsa motivării.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

35. Dispozițiile naționale relevante, în vigoare la momentul faptelor, referitoare la măsurile preventive pe care autoritățile le pot adopta în cadrul unui proces penal figurează în cauza *Creangă împotriva României* (MC) (nr. 29226/03, pct. 58, 23 februarie 2012). În mod special, părțile relevante în speță ale art. 136 CPP erau redactate astfel::

Art. 136 Scopul și categoriile măsurilor preventive

„1. În cauzele privitoare la infracțiuni pedepsite cu închisoare, pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal ori pentru a se împiedica sustragerea învinuitului sau inculpatului de la urmărirea penală, de la judecată ori de la executarea pedepsei, se poate lua față de acesta una din următoarele măsuri preventive:

- a) reținerea;
- b) obligarea de a nu părăsi localitatea;
- c) obligarea de a nu părăsi țara;
- d) arestarea preventivă.

[...]”.

36. Legea nr. 218/2002 este astfel formulată în părțile sale relevante în speță:

Art. 31

„(1) În realizarea atribuțiilor ce îi revin, potrivit legii, polițistul este investit cu exercițiul autorității publice și are următoarele drepturi și obligații principale:

[...]

b) să conducă la sediul poliției pe cei care, prin acțiunile lor, periclitează viața persoanelor, ordinea publică sau alte valori sociale, precum și persoanele suspecte de săvârșirea unor fapte ilegale, a căror identitate nu a putut fi stabilită în condițiile legii; în cazurile nerespectării dispozițiilor date de polițist, acesta este îndreptățit să folosească forța; verificarea situației acestor categorii de persoane și luarea măsurilor legale, după caz, se realizează în cel mult 24 de ore, ca măsură administrativă; ”

37. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului („Legea nr. 272/2004”) reglementează, în capitolul III, măsurile de protecție specială a copilului care este privat, temporar sau permanent, de supraveghere din partea părinților săi. Părțile acestei legi, relevante în speță, sunt astfel formulate:

Art. 59

„Măsurile de protecție specială a copilului sunt:

- a) plasamentul;
- b) plasamentul în regim de urgență;
- c) supravegherea specializată. ”

Art. 68

„(2) Plasamentul în regim de urgență se poate dispune și în cazul copilului al cărui unic ocrotitor legal sau ambii au fost reținuți, arestați, internați sau în situația în care, din orice alt motiv, aceștia nu-și pot exercita drepturile și obligațiile părintești cu privire la copil. ”

ÎN DREPT

A. CHESTIUNE PRELIMINARĂ

38. Guvernul solicită Curții să respingă cererea în temeiul art. 34 din Convenție, pe motiv că reclamantii nu au fost reprezentați de un reprezentant desemnat în mod corespunzător.

39. Curtea subliniază că, printr-o decizie din 24 martie 2014, reclamantii

au fost autorizați să-și apere ei înșiși interesele, în conformitate cu art. 36 § 2 din Regulamentul Curții. Guvernul a fost informat în acest sens la 24 iunie 2014.

40. Prin urmare, Curtea nu poate admite cererea Guvernului.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 3 DIN CONVENȚIE

41. Al treilea reclamant susține că, la 4 iulie 2007, a fost lăsat singur timp de mai multe ore, fără supravegherea unui adult, el fiind atunci în vârstă de 12 ani. Acesta invocă art. 3 din Convenție, redactat după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante. ”

A. Cu privire la admisibilitate

42. Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac interne pe motiv că al treilea reclamant nu ar fi sesizat instanțele naționale cu o acțiune care să denunțe presupusele atingeri aduse integrității sale psihice. În acest sens, consideră că acțiunea în răspundere civilă delictuală formulată în baza dispozițiilor Codului civil constituia o cale de atac eficientă pe care al treilea reclamant ar fi trebuit să o exercite înainte de a sesiza Curtea.

43. Al treilea reclamant nu a prezentat observații asupra acestui punct.

44. Curtea reamintește că statele sunt exonerate de răspundere pentru actele lor în fața unui organism internațional până la momentul la care au posibilitatea de a remedia situația în ordinea lor juridică internă. Persoanele care doresc să se prevaleze de competența de supraveghere a Curții în ceea ce privește plângerile îndreptate împotriva unui stat au așadar obligația de a utiliza înainte căile de atac prevăzute de sistemul juridic al acestuia [*Gherghina împotriva României* (MC) (dec.), nr. 42219/07, pct. 84, 9 iulie 2015].

45. Dispozițiile art. 35 § 1, cu toate acestea, prevăd epuizarea doar a căilor de atac care se referă la încălcările pretinse și care sunt disponibile și suficiente. Acestea trebuie să existe cu un grad suficient de certitudine, nu numai în teorie, ci și în practică, fără de care sunt lipsite de efectivitatea și accesibilitatea dorite; este obligația statului pârât să demonstreze că aceste cerințe sunt întrunite [*McFarlane împotriva Irlandei* (MC), nr. 31333/06, pct. 107, 10 septembrie 2010].

46. În speță, Curtea constată că Guvernul invocă o excepție întemeiată pe faptul că reclamantul nu a sesizat instanțele interne cu o acțiune civilă pentru a se plânde de o omisiune de a acționa imputabilă autorităților

publice care, lăsându-l fără supravegherea unui adult atunci când părinții săi fuseseră conduși la secția de poliție, îl supuseseră la rele tratamente. Or, Curtea subliniază că reclamantul a sesizat, împreună cu părinții săi, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu o plângere penală îndreptată, între altele, împotriva polițiștilor, în care a formulat cererea sa în termeni similari celor pe care îi utilizează în prezent în fața acesteia. Prin urmare, Curtea consideră că reclamantul a oferit autorităților naționale indicații suficiente în ceea ce privește tratamentul la care susține că fost supus în timpul respectivului incident și că astfel acesta a epuizat căile de atac interne disponibile. Curtea consideră totodată că, în aceste împrejurări, nu i se poate cere reclamantului să formuleze o acțiune civilă în plus, după cum sugerează Guvernul.

47. Prin urmare, excepția ridicată de Guvern trebuie respinsă.

48. Constatând, de asemenea, că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea îl declară admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

49. Al treilea reclamant se plânge că a rămas singur în stradă, fără supravegherea unui adult, la 4 iulie 2007. El pretinde că incidentul i-a provocat tulburări de limbaj.

50. Guvernul arată că al treilea reclamant a asistat la incidentul în cauză cu acordul tatălui său și încurajat de acesta, care l-ar fi folosit drept complice, cauzându-i astfel o suferință suplimentară și punându-i în pericol viața și confortul psihologic. De altfel, atitudinea agresivă a părinților celui de al treilea reclamant ar fi fost cauza evacuării lor din locuință.

51. Guvernul apreciază că vârsta celui de al treilea reclamant, care, în opinia sa, era un tânăr adolescent, ce nu mai era cu adevărat vulnerabil sau dependent de părinții săi, nu impunea măsuri excepționale în vederea încredințării sale sub supravegherea unui adult. Guvernul adaugă faptul că autoritățile oricum luaseră măsuri plasându-l sub supravegherea surorilor celei de a doua reclamante, cu acordul acesteia din urmă. În acest sens, Guvernul invocă în susținere „informațiile poliției și declarația martorului C.M. „, fără a oferi detalii suplimentare.

52. Guvernul susține că, având în vedere circumstanțele cauzei, măsurile de plasare într-o instituție ar fi fost nerezonabile și disproportionale. În afară de aceasta, consideră că aspectele pretinse de al treilea reclamant cu privire la consecințele incidentului asupra stării sale

psihice nu sunt susținute de niciun element de probă.

2. Motivarea Curții

a) Principii generale

53. Curtea reamintește că, pentru a intra sub incidența art. 3, relele tratamente trebuie să atingă un nivel minim de gravitate. Aprecierea acestui nivel minim este relativă în esență; depinde de datele cauzei în ansamblu, în special de durata tratamentului și de efectele sale fizice sau mentale, precum și, uneori, de sex, de vârstă și de starea de sănătate a victimei (a se vedea, între altele, *Van der Ven împotriva Țărilor de Jos*, nr. 50901/99, pct. 47, CEDO 2003-II). Curtea a statuat astfel că un tratament este „degradant” în măsura în care poate provoca victimelor sentimente de teamă, de angoasă și de inferioritate care să le umilească și să le înjosească [*Kudła împotriva Poloniei* (MC), nr. 30210/96, pct. 92, CEDO 2000-XI].

54. În coroborare cu art. 3, obligația pe care art. 1 din Convenție o impune înaltelor părți contractante, de a garanta oricărei persoane aflate sub jurisdicția acestora drepturile și libertățile consacrate de Convenție, le cere să ia măsuri menite să împiedice ca aceste persoane să fie supuse torturii sau unor suferințe sau tratamente inumane sau degradante (*Mubilanzila Mayeka și Kaniki Mitunga împotriva Belgiei*, nr. 13178/03, pct. 53, CEDO 2006-XI).

b) Aplicarea acestor principii în speță

55. În speță, Curții îi revine sarcina de a examina dacă intervenția autorităților în incidentul din 4 iulie 2007 și, în special, modul în care s-a ținut seama de interesele celui de al treilea reclamant în pregătirea și desfășurarea acestei intervenții, au fost atât de defectuoase încât au constituit o încălcare a obligațiilor pozitive care îi revin statului pârât în temeiul art. 3 din Convenție (a se vedea, *mutatis, mutandis*, *Mubilanzila Mayeka și Kaniki Mitunga*, citată anterior, pct. 54).

i. Cu privire la întrebarea dacă al treilea reclamant a fost lăsat fără supravegherea unui adult cu ocazia incidentului din 4 iulie 2007

56. Curtea se confruntă cu versiuni contradictorii cu privire la soarta celui de al treilea reclamant în timpul incidentului în cauză. Acesta pretinde că a fost lăsat singur pe durata mai multor ore după ce părinții săi au fost conduși la secția de poliție, în timp ce Guvernul susține că a fost încredințat surorilor celei de a doua reclamante cu acordul acesteia din urmă (supra, pct. 13).

57. Curtea reamintește că acuzațiile de rele tratamente trebuie să fie

susținute în fața sa de elemente de probă adecvate. Pentru stabilirea faptelor, aceasta aplică criteriul probei „dincolo de orice îndoială rezonabilă” (*Irlanda împotriva Regatului Unit*, 18 ianuarie 1978, pct. 161 *in fine*, seria A, nr. 25). O astfel de probă poate reieși dintr-o serie de indicii sau prezumții irefragabile, suficient de serioase, precise și concordante [*Salman împotriva Turciei* (MC), nr. 21986/93, pct. 100, CEDO 2000-VII].

58. Curtea observă că, în observațiile sale, Guvernul invocă în susținere informațiile poliției și declarația martorului C.M. (supra, pct. 51). Totuși, subliniază că Guvernul nu a stabilit că aceste două elemente de probă au fost examinate de către instanțele interne care s-au pronunțat cu privire la plângerea penală a reclamantilor, deși rezultă că aceștia ceruseră în mod întemeiat examinarea probelor suplimentare (supra, pct. 25 și 26). Astfel, Curtea de Apel Cluj a reținut, în sentința din 14 octombrie 2008, confirmată de Înalta Curte prin decizia din 16 martie 2009, că al treilea reclamant fusese lăsat „în grija sătenilor”. Instanțele interne nu s-au referit nici la supravegherea celui de al treilea reclamant de către surorile celei de a doua reclamante, nici la consimțământul eventual al celei din urmă.

59. În plus, Curtea observă că instanțele interne, atunci când menționează expresia vagă și imprecisă „în grija sătenilor”, nu dau niciun indiciu cu privire la identitatea persoanelor cărora le-ar fi fost încredințat al treilea reclamant sau la perioada pentru care ar fi fost luată această măsură, și nici cu privire la elementele de probă pe care și-ar fi întemeiat constatările (supra, pct. 27). În această privință, Curtea constată că mărturiile depuse în cadrul procedurii penale îndreptate împotriva primului reclamant par mai degrabă să indice că, dacă cineva a avut grijă de al treilea reclamant, acest lucru nu s-a întâmplat la inițiativa autorităților, ci a unor persoane particulare (supra, pct. 17 și 20).

60. Având în vedere aceste elemente, Curtea consideră stabilit în mod suficient că, la 4 iulie 2007, al treilea reclamant a fost lăsat singur timp de mai multe ore, fără să fie încredințat spre supraveghere unui adult, atunci când părinții săi fuseseră conduși la secția de poliție.

II. Cu privire la obligațiile pozitive ale autorităților

61. Curtea observă că, la momentul incidentului din 4 iulie 2007, al treilea reclamant era în vârstă de 12 ani și fusese martor la o operațiune a poliției în cursul căreia tatăl său fusese imobilizat și încătușat, și părinții lui fuseseră conduși la secția de poliție. Curtea nu poate accepta argumentul Guvernului potrivit căruia, la vârsta de 12 ani, reclamantul era deja un tânăr adolescent și nu mai era foarte vulnerabil sau dependent de supravegherea părinților săi (supra, pct. 51). Curtea consideră într-adevăr că, date fiind vârsta acestuia și prezența sa la fața locului la momentul intervenției

poliției, în cursul căreia se făcuse uz de forță împotriva tatălui său, al treilea reclamant prezenta o vulnerabilitate care ar fi trebuit luată în seamă de către autoritățile naționale.

62. Curtea subliniază în continuare că intervenția poliției din 4 iulie 2007 fusese pregătită în prealabil și că prezența celui de al treilea reclamant la fața locului nu a fost o surpriză pentru autorități, ceea ce, de altfel, Guvernul nu a susținut în observațiile sale. Or, aceasta constată că, pe parcursul pregătirii intervenției respective nu fusese prevăzută nicio măsură cu privire la al treilea reclamant. Nu este de competența Curții să stabilească care ar fi fost măsura cea mai adecvată date fiind circumstanțele cauzei, dar aceasta observă că Legea nr. 272/2004 prevede un ansamblu de măsuri de protecție specială a copilului care este privat, temporar sau permanent, de supraveghere din partea părinților săi (supra, pct. 37). Curtea este de acord cu argumentul Guvernului conform căruia măsurile de plasament într-o instituție ar fi fost excesive și disproporționate (supra, pct. 52), dar reamintește constatarea sa anterioară că Guvernul nu stabilise cu certitudine că autoritățile ar fi avut în vedere în mod concret încredințarea celui de al treilea reclamant unei persoane private cunoscută de acesta și care era dispusă să aibă grijă de el în timpul absenței părinților săi (supra, pct. 59).

63. Curtea subliniază în continuare că, în speță, nu există niciun indiciu că autoritățile ar fi avut grijă să explice celui de al treilea reclamant motivele pentru care a intervenit poliția și părinții lui au fost conduși la secția de poliție, sau ce îi aștepta pe aceștia în contextul procedurilor oficiale. Curtea consideră că autoritățile nu puteau ignora consecințele psihologice pe care cel de al treilea reclamant le putea suferi ca urmare a incidentului în litigiu (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Mubilanzila Mayeka și Kaniki Mitunga*, citată anterior, pct. 58). În această privință, Curtea ia notă de afirmațiile reclamantului potrivit cărora acesta suferă de tulburări emoționale și de balbism (supra, pct. 14). Or, aceasta considerase deja că sentimentele puternice de teamă, neliniște și neputință ale reclamantilor, de natură să îi înjosească în propriii lor ochi și în ochii celor apropiați lor, se pot interpreta ca un tratament contrar art. 3 (*Amarandei și alții împotriva României*, nr. 1443/10, pct. 164-165, 26 aprilie 2016).

64. Curtea consideră în cele din urmă că prezența celui de al treilea reclamant la locul incidentului din 4 iulie 2007 subliniază, de asemenea, responsabilitatea primului reclamant, care l-ar fi încurajat și chiar folosit în calitate de complice, dar că acest fapt nu poate înlătura obligația autorităților de a proteja copilul și de a interveni pentru a limita riscurile de abuz [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Z și alții împotriva Regatului Unit (MC)*, nr. 29392/95, pct. 73-74, CEDO 2001-V].

65. Aceste elemente îi permit Curții să concluzioneze că, de vreme ce autoritățile naționale nu au luat măsuri pentru a-l încredința pe al treilea reclamant unui adult în timpul în care părinții lui se aflau la secția de poliție, nici pentru a-i explica situația în care se afla el și situația părinților săi, pragul de gravitate impus la art. 3 din Convenție a fost atins, și că omisiunea autorităților de a lua măsuri adecvate echivalează cu un tratament degradant. Astfel, hotărăște că a fost încălcat art. 3 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 DIN CONVENȚIE

66. Primul reclamant și a doua reclamantă se plâng că au fost lipsiți de libertate în mod ilegal în cazul incidentului din 4 iulie 2007. Aceștia invocă art. 5 din Convenție, redactat după cum urmează:

„(1) Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice să se creadă că este necesar să fie împiedicat să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

[...]”

A. Cu privire la admisibilitate

67. Guvernul consideră că afirmațiile primului reclamant sunt exprimate într-un mod prea imprecis în formularul de cerere pentru a constitui un veritabil capăt de cerere. Guvernul invocă, de asemenea, neepuizarea căilor de atac interne, întrucât primul reclamant nu a contestat reținerea sa în fața instanțelor interne.

68. Reclamantul nu a prezentat observații asupra acestui punct.

69. Curtea nu consideră necesar, în speță, să se pronunțe cu privire la excepțiile preliminare ridicate de Guvern, având în vedere că apreciază capătul de cerere formulat de primul reclamant ca fiind oricum vădit nefondat din motivele explicate mai jos.

70. Curtea constată că, la 4 iulie 2007, primul reclamant a fost condus la secția de poliție la ora 12.00 și că apoi a fost reținut prin ordonanța

parchetului, la ora 21.00, pentru o perioadă de 24 de ore (supra, pct. 11). În conformitate cu legislația internă aplicabilă, durata reținerii a fost calculată începând de la ora 12.00, atunci când reclamantul a ajuns la secția de poliție. Ordonanța parchetului era, de asemenea, motivată, în conformitate cu legislația internă, printr-o enumerare a elementelor de probă și a indiciilor care susțineau acuzațiile formulate împotriva reclamantului. În plus, Curtea observă că în privința reclamantului s-a dispus măsura arestării preventive prin sentința pronunțată de judecătoria la 5 iulie 2007, ora 11.50 (supra, pct. 15), ceea ce arată că autoritățile au respectat durata legală a reținerii.

71. Curtea deduce de aici că reținerea reclamantului era justificată și în conformitate cu dreptul intern [a se vedea, în acest sens, *Patriciu împotriva României* (dec.), nr. 43750/05, pct. 63, 17 ianuarie 2012].

72. De asemenea, constată că nu există niciun indiciu în speță că reținerea ar fi fost însoțită de măsuri excepționale care depășesc limitele cerințelor de siguranță și care stabilesc un scop străin de scopul reținerii (a se vedea, *a contrario*, *François împotriva Franței*, nr. 26690/11, pct. 56, 23 aprilie 2015). Prin urmare, Curtea nu poate concluziona în sensul că reținerea primului reclamant a avut caracter arbitrar.

73. Rezultă că acest capăt de cerere formulat de primul reclamant este în mod vădit nefondat și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 3 și 4 din Convenție.

74. În legătură cu capătul de cerere formulat de a doua reclamantă, constatând că nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea îl declară admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

75. A doua reclamantă arată că, la 4 iulie 2007, a fost dusă la secția de poliție Gherla fără ca autoritățile să o informeze asupra motivelor acestei măsuri. Ea repetă că a rămas acolo până la ora 21.00 fără a da o declarație.

76. Guvernul răspunde că a doua reclamantă nu a făcut obiectul unei privări de libertate, ci al unei simple prezentări în fața organelor de urmărire penală, în scopul interogatoriului, în cadrul unei proceduri de flagrant, și că această măsură se întemeie pe art. 31 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 218/2002. Guvernul susține că a doua reclamantă s-a prezentat la secția de poliție din proprie inițiativă și că nu a cerut să plece înainte de ora 19.30. Durata acestei măsuri era, în opinia Guvernului, rezonabilă și justificată de

necesitatea efectuării actelor preliminare de urmărire penală.

77. În subsidiar, în cazul în care Curtea concluziona că a doua reclamantă a făcut obiectul unei lipsiri de libertate, Guvernul susține că această măsură era justificată, în temeiul art. 5 § 1 lit. c), de necesitatea ca autoritățile să efectueze o investigație asupra unui incident violent la care a doua reclamantă participase.

2. Motivarea Curții

78. Curtea reamintește că art. 5 din Convenție consacră un drept fundamental, protejarea oricărei persoane împotriva atingerilor arbitrare aduse de către stat libertății sale. Prin proclamarea „dreptului la libertate”, art. 5 § 1 se referă la libertatea fizică a persoanei; scopul textului este să garanteze că nimeni nu este privat de acest drept în mod arbitrar. Textul nu se referă la simplele restrângeri ale libertății de circulație, care sunt reglementate în art. 2 din Protocolul nr. 4 la Convenție. Curtea reamintește totodată că art. 5 § 1 precizează explicit că garanțiile pe care le consacră se aplică pentru „orice persoană” (a se vedea, printre altele, *Creangă*, citată anterior, pct. 84).

a) Cu privire la lipsirea de libertate și durata acestei măsuri

79. Curtea reamintește că, pentru a determina dacă un individ este „lipsit de libertate” în sensul art. 5, se pornește de la situația concretă a acestuia și se ia în considerare un ansamblu de criterii precum tipul, durata, efectele și modalitățile de executare a măsurii în cauză [*Guzzardi împotriva Italiei*, 6 noiembrie 1980, pct. 92, seria A nr. 39 și *Austin și alții împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 39692/09, 40713/09 și 41008/09, pct. 57, CEDO 2012]. Fără îndoială, pentru a se pronunța asupra existenței unei încălcări a drepturilor protejate de Convenție, adesea este necesar să se consacre în a discerne realitatea dincolo de aparențe și de vocabularul folosit. Încadrarea sau absența încadrării de către stat a unei situații de fapt nu poate, în special, avea o influență decisivă asupra concluziei Curții privind existența unei lipsiri de libertate (*Creangă*, citată anterior, pct. 91-92). De asemenea, Curtea reamintește jurisprudența sa constantă potrivit căreia art. 5 § 1 se aplică, de asemenea, lipsirilor de libertate de scurtă durată (*Foka împotriva Turciei*, nr. 28940/95, pct. 75, 24 iunie 2008).

80. În speță, Curtea observă că se confruntă cu versiuni diferite cu privire la natura măsurii care a vizat-o pe a doua reclamantă. Guvernul susține că aceasta nu a fost victima unei lipsiri de libertate, ci doar s-a prezentat în fața organelor de urmărire penală, pentru a fi audiată în cadrul unei proceduri de flagrant (supra, pct. 76). În schimb, a doua reclamantă susține că a suferit o lipsire de libertate (supra, pct. 75).

81. Având în vedere circumstanțele speței, și în special faptul că a doua reclamantă a fost dusă cu mașina la secția de poliție de către o echipă de intervenție și că a rămas acolo, în cadrul unei anchete penale urmare a unui flagrant, pentru a da declarații, Curtea apreciază că ar fi nerealist să se considere că reclamanta era liberă să părăsească secția de poliție potrivit voinței sale (a se vedea, *Hoalgă și alții împotriva României*, nr. 76672/12, pct. 102, 15 martie 2016, și *mutatis mutandis*, *Osypenko împotriva Ucrainei*, nr. 4634/04, pct. 49, 9 noiembrie 2010, și *Ghiurău împotriva României*, nr. 55421/10, pct. 80, 20 noiembrie 2012).

82. Curtea constată că părțile prezintă versiuni diferite cu privire la durata exactă a măsurii. Cu toate acestea, chiar admitând că, după cum susține Guvernul, reclamanta ar fi fost prezentă la secția de poliție de la ora 12.00 la ora 19.30, Curtea observă că durata măsurii criticate în speță ar fi de șapte ore și treizeci de minute. Or, aceasta concluzionase deja cu privire la lipsirea de libertate pentru perioade cu o durată mult inferioară [*Gillan și Quinton împotriva Regatului Unit*, nr. 4158/05, pct. 57, CEDO 2010 (extrase), pentru o durată de 30 de minute, *Shimovolos împotriva Rusiei*, nr. 30194/09, pct. 48-50, 21 iunie 2011, pentru o durată de 45 de minute și *Emin Huseynov împotriva Azerbaidjanului*, nr. 59135/09, pct. 83, 7 mai 2015, pentru o durată de trei ore și 30 de minute].

83. Rezultă că trebuie să se considere că a doua reclamantă a fost lipsită de libertate la 4 iulie 2007 pentru o durată de cel puțin șapte ore și 30 de minute.

b) Cu privire la compatibilitatea lipsirii de libertate a celei de a doua reclamante cu art. 5 § 1 din Convenție

84. Curtea subliniază că lit. a)-f) ale art. 5 § 1 conțin o listă exhaustivă a motivelor pentru care o persoană poate fi lipsită de libertate; o asemenea măsură nu este legală dacă nu corespunde unuia dintre aceste motive [a se vedea, printre multe altele, *Al-Jedda împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 27021/08, pct. 99, CEDO 2011]. De altfel, doar o interpretare strictă a acestei liste este conformă cu scopul acestei dispoziții, acela de a garanta că nicio persoană nu este lipsită de libertate în mod arbitrar (*Shimovolos*, citată anterior, pct. 51). Mai mult, în privința „legalității” unei dețineri, inclusiv respectarea „căilor legale”, Convenția face trimitere, în principal, la legislația națională și consacră obligația de a respecta normele de fond, precum și normele de procedură. Deși le revine, în primul rând, autorităților naționale, în special instanțelor, sarcina de a interpreta și de a aplica legislația internă, situația este diferită atunci când nerespectarea acestei legislații poate determina o încălcare a Convenției. Aceasta este situația, în special, a cauzelor al căror obiect îl constituie art. 5 § 1 din

Convenție, iar Curtea trebuie astfel să exercite un anumit control, pentru a cerceta dacă dreptul intern a fost respectat (*Baranowski împotriva Poloniei*, nr. 28358/95, pct. 50, CEDO 2000-III). În special, în materie de lipsire de libertate, este esențial ca legislația internă să definească în mod clar condițiile de detenție și ca legea să fie previzibilă în aplicarea sa (*Zervudacki împotriva Franței*, nr. 73947/01, pct. 43, 27 iulie 2006).

85. Cu toate acestea, respectarea dreptului național nu este suficientă: art. 5 § 1 impune, în plus, conformitatea oricărei lipsiri de libertate cu scopul de a apăra persoana împotriva arbitrariului. Există un principiu fundamental potrivit căruia nicio o detenție arbitrară nu poate fi compatibilă cu art. 5 § 1 și noțiunea de „arbitrar” la care face referire art. 5 § 1 se extinde dincolo de lipsa de conformitate cu dreptul național, astfel încât o lipsire de libertate poate fi legală în conformitate cu legislația internă, fiind în același timp arbitrară, și, prin urmare, contrară Convenției (Creangă, citată anterior, pct. 84).

86. Revenind la faptele prezentei spețe, Curtea subliniază că Guvernul arată că măsura care a vizat-o pe a doua reclamantă avea ca temei juridic art. 31 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 218/2002 (supra, pct. 76). Curtea observă că, în temeiul acestei dispoziții legale, pentru ca poliția să fie autorizată să conducă o persoană la sediu pentru verificarea identității acesteia, trebuie să fie îndeplinite două condiții cumulative: imposibilitatea persoanei controlate de a-și dovedi identitatea în condițiile prevăzute de lege și existența unor motive rezonabile de a suspecta că persoana a comis o faptă prevăzută de legea penală (supra, pct. 36 ; a se vedea, de asemenea, *Amarandei și alții*, citată anterior, pct. 198).

87. Or, în speță, Curtea constată că cel puțin prima condiție nu era îndeplinită, întrucât identitatea celei de a doua reclamante era binecunoscută. De altfel, Guvernul nu a susținut în observațiile sale că poliția avusese îndoieli cu privire la identitatea celei de a doua reclamante.

88. În orice caz, Curtea ia act de argumentul Guvernului întemeiat pe participarea celei de a doua reclamante la un incident violent și pe necesitatea de a efectua o anchetă (supra, pct. 77). Totuși, aceasta observă că Guvernul nu a arătat ce statut avea a doua reclamantă, la 4 iulie 2007, din punctul de vedere al dreptului intern. În această privință, Curtea constată că, atunci când a doua reclamantă a dat declarații, la 6 iulie 2007, ea a fost audiată în calitate de făptuitor (supra, pct. 16). Or, Curtea reamintește că, la momentul faptelor, în dreptul român existau numai două măsuri preventive privative de libertate: reținerea și arestarea preventivă, care erau aplicabile în cazul a două categorii de persoane: învinuitul și inculpatul (supra, pct. 35 ; a se vedea, de asemenea, *Creangă*, citată anterior, pct.107). Pentru a stabili aplicarea uneia sau alteia din aceste

măsurii, era necesar să existe probe sau indicii temeinice că fapta interzisă a fost săvârșită, adică date din care să rezulte în mod legitim presupunerea că persoana față de care se efectuează urmărirea penală a săvârșit faptele imputate (*Creangă*, citată anterior, pct. 58). Dar niciuna din aceste două măsuri nu a fost adoptată împotriva celei de a doua reclamante la momentul lipirii sale de libertate, la 4 iulie 2007.

89. În consecință, Curtea consideră că lipsirea de libertate a celei de a doua reclamante la 4 iulie 2007 nu a avut niciun temei legal în dreptul intern. În consecință, aceasta concluzionează că a fost încălcat art. 5 § 1 din Convenție.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

90. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

„[d]acă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

91. Reclamanții solicită 6 800 000 euro (EUR) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral pe care consideră că l-au suferit.

92. Guvernul consideră că suma solicitată este excesivă în raport cu jurisprudența Curții în materie. Menționează că reclamanții pretind o sumă forfetară și consideră că, în cazul în care Curtea le-ar acorda acestora o reparație echitabilă, ar trebui să le-o acorde în comun.

93. Curtea consideră că trebuie să acorde cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral câte 4 500 EUR fiecăruia dintre ultimii doi reclamanți.

B. Cheltuieli de judecată

94. Reclamanții nu au prezentat în termenul stabilit de Curte o cerere de rambursare a cheltuielilor de judecată aferente prezentei proceduri.

C. Dobânzi moratorii

95. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA:

1. *Declară*, în unanimitate, cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere formulat de al treilea reclamant în temeiul art. 3 din Convenție și capătul de cerere formulat de a doua reclamantă în temeiul art. 5 § 1 din Convenție, și inadmisibilă în ceea ce privește celelalte capete de cerere;
2. *Hotărăște*, cu șase voturi la unu, că a fost încălcat art. 3 din Convenție în ceea ce privește cererea celui de al treilea reclamant;
3. *Hotărăște*, în unanimitate, că a fost încălcat art. 5 § 1 din Convenție în ceea ce privește cererea celei de a doua reclamante;
4. *Hotărăște*,
  - a) că statul pârât trebuie să plătească, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
    - i. în unanimitate, 4 500 EUR (patru mii cinci sute de euro) celei de a doua reclamante, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
    - ii. cu șase voturi la unu, 4 500 EUR (patru mii cinci sute de euro) celui de al treilea reclamant, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
  - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
5. *Respinge*, în unanimitate, cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 6 decembrie 2016, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Marialena Tsirli
Grefier

András Sajó
Președinte

La prezenta hotărâre este anexată, în conformitate cu art. 45 § 2 din Convenție și art. 74 § 2 din Regulament, opinia separată a domnului judecător Sajó.

A.S.

M.T.

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI SAJÓ

(Traducere)

1. Spre regretul meu, în această cauză, nu mă pot ralia majorității atunci când concluzionează în sensul încălcării art. 3 în ceea ce îl privește pe al treilea reclamant.

2. Al treilea reclamant este fiul, în vârstă de 12 ani, al celorlalți doi reclamanți, care au fost reținuți după ce primul reclamant a opus rezistență în mod violent forțelor de poliție. Al treilea reclamant ar fi fost lăsat singur timp de opt – nouă ore pe durata reținerii părinților săi. Faptele s-au produs în plină zi, într-un sat în care toți locuitorii se cunosc. Nimeni nu contestă că băiatul s-a putut întoarce la domiciliu și că nu a fost obligat să rămână în stradă.

3. Conform sentinței penale a curții de apel, copilul a rămas în grija sătenilor (pct. 27 din hotărâre). Curtea nu acceptă faptele așa cum au fost stabilite și afirmă că, chiar presupunând că cineva a avut grijă de copil, acest lucru nu s-a întâmplat din inițiativa poliției. Guvernul se bazează pe declarațiile unui martor. Curtea concluzionează că băiatul a rămas singur, în lipsa oricăror elemente de probă care să demonstreze acest lucru. Apreciez că există aici o contradicție cu criteriul probei „dincolo de orice îndoială rezonabilă” despre care Curtea a hotărât că era aplicabil în speță (pct. 57). Mai mult decât atât, în opinia mea, constatarea instanțelor naționale, potrivit căreia vecinii au avut grijă de copil, nu este incompatibilă cu afirmațiile mai precise care tind să indice că mai degrabă mătușile sale ar fi avut grijă de el. Contradicția semnalată este insuficientă pentru a justifica reevaluarea modului în care erau stabilite faptele de către instanțele judecătorești naționale și pentru a-l respinge ca și cum ar fi arbitrar. O astfel de abordare contravine principiului subsidiarității. Desigur, din momentul în care devine imposibil să afirmăm că minorul a fost lăsat singur, este dificil să susținem că cineva a avut grijă de el fără intervenția poliției. Dorința de a defini rolul jucat de poliție în speță indică o ipoteză și este irelevantă deoarece copilul nu a suferit.

4. Chiar presupunând (deși nu există niciun motiv în acest sens) că timp de zece ore copilul ar fi rămas efectiv singur și că poliția nu ar fi luat nicio măsură pentru a evita ca acesta să fie lăsat singur și să se confrunte cu sentimente de neliniște și anxietate, am îndoieli cu privire la aplicabilitatea art. 3. În absența oricărui alt element, nu consider că pragul a fost atins, deși trebuie să se recunoască faptul că minorul a trăit o experiență traumatizantă din cauza circumstanțelor reținerii (eveniment imputabil comportamentului tatălui său). În această privință, Curtea se bazează pe

hotărârea *Mubilanzila Mayeka și Kaniki Mitunga împotriva Belgiei* (nr. 13178/03, CEDO 2006-XI).

5. Să analizăm, aşadar, mai îndeaproape elementele despre care s-a hotărât a fi aplicabile în hotărârea *Mubilanzila*:

La pct. 53 din această hotărâre, Curtea solicită „o protecție eficientă, în special [...] măsuri rezonabile pentru prevenirea relelor tratamente, despre care autoritățile au sau ar trebui să aibă cunoștință (*Osman împotriva Regatului Unit*, 28 octombrie 1998, pct. 116, *Culegere* 1998-VIII).” În speță, nu s-a demonstrat că poliția ar fi trebuit să aibă cunoștință de relele tratamente (de fapt, la originea pretinsului sentiment de inferioritate și al celorlalte presupuse suferințe nu se află niciun act care ar putea determina calificarea acelor suferințe drept tratamente inumane sau degradante).

La pct. 55 din hotărârea *Mubilanzila* se afirmă: „Circumstanțele personale ale celei de a doua reclamante se caracterizau prin vârsta sa foarte tânără, faptul că era o străină aflată ilegal într-o țară necunoscută și că nu era însoțită întrucât era despărțită de familie și în consecință aflată pe cont propriu. Ea se afla într-o situație extrem de vulnerabilă.” Astfel de elemente lipsesc în speța de față. Există o diferență fundamentală între o copilă de cinci ani neînsoțită, abandonată de unchiul său și plasată într-un loc complet necunoscut, pe de o parte, și un copil de 12 ani care se găsește la domiciliu, pe de altă parte. De altfel, nu sunt rare situațiile în care copii de 12 rămân singuri toată ziua când nu merg la școală și când părinții lor lucrează.